

INVENTARISATIE BEVERS VOOR STROOMLIJN IJSSEL

Notitie van het Bureau van de Zoogdiervereniging:

DATUM	24 MAART 2015
PROJECTNUMMER	2014.100
PROJECTNAAM	STROOMLIJN BEVER IJSSEL
OPDRACHTGEVER	COURANT, CONTACTPERSOON BAS BAKKER VAN TAUW
ONDERDEEL	INVENTARISATIE BEVERS
MEMO	RESULTATEN EN METHODE VAN DE INVENTARISATIE
AUTEUR(S)	ELLEN VAN NORREN, VILMAR DIJKSTRA EN SIL WESTRA
PROJECTLEIDER	ELLEN VAN NORREN
DOCUMENTNUMMER	N2015006

Inleiding

Rijkswaterstaat wil in het stroombed van de IJssel zo min mogelijk obstakels die de afvoer van water belemmeren. Daarvoor wordt ruigte en houtige begroeiing uit het stroombed verwijderd. Deze activiteiten vallen binnen het plan 'Stroomlijn'. Het Bureau van de Zoogdiervereniging heeft in opdracht van consortium Courant (waaronder Tauw) voor dit project inventarisatiewerkzaamheden in het plangebied uitgevoerd met betrekking tot de bever.

De IJssel valt binnen het leefgebied van de bever. De bever heeft een hoge beschermingsstatus in de Europese en Nederlandse natuurwetgeving. De geplande werkzaamheden moeten worden uitgevoerd conform de vereisten van de Flora- en faunawet. Daarnaast omvat het plangebied het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel', dat een verbeteringsdoelstelling kent voor de bever. Dit betekent dat de beverpopulatie binnen het projectgebied niet achteruit mag gaan. Er moet zelfs sprake zijn van het verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van de bever, zodat de populatie toe kan nemen.

Deze notitie beschrijft de methodiek en resultaten van de inventarisatie.

Methodiek

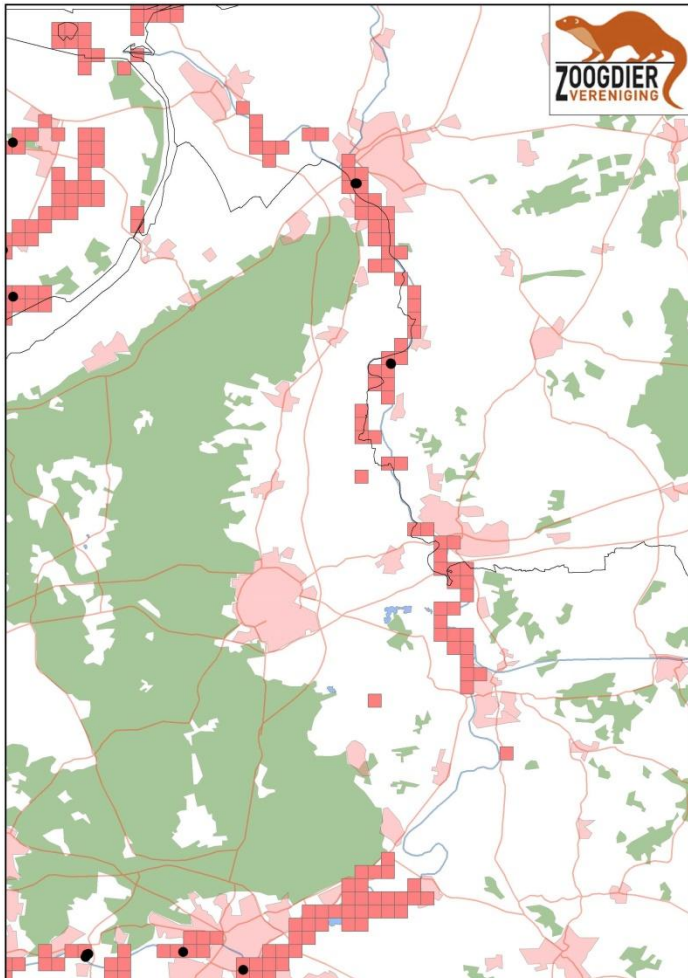
De inventarisatie is aangepakt via de volgende stappen:

- Beperken aantal te onderzoeken gebieden, opstellen kaart
- Verzamelen gegevens van derden
- Inventarisatie burchten/holen in te verwijderen houtige begroeiing en opleveren notitie
- GIS analyse van maatwerk-gebieden (gedeeltelijk door Tauw)

In deze paragraaf wordt per stap de gevolgde methodiek beschreven.

Eerst is een kaart opgesteld waarin kilometerhokken zijn opgenomen waar volgens de gegevens van de Zoogdiervereniging bevers voorkomen. Vervolgens is bekeken welke van de bevergebieden voldoende systematisch onderzocht zijn (groen) en gebieden die nog moeten worden geïnventariseerd (rood).

Voor het bepalen van de bevergebieden is uitgegaan van recente waarnemingen van bevers op basis van gegevens vanuit het meetnet 'Verspreidingsmonitoring Bever' dat is opgenomen binnen het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en gecoördineerd wordt door het Bureau van de Zoogdiervereniging. Deze gegevens zijn opgenomen in de NDFF. Zie de kaart in figuur 1.

Figuur 1: Waarnemingen van bevers vanaf 2010 (bron: NDFP, aangevuld met bekende burchten van CaLutra, Tauw en Bureau van de Zoogdiervereniging)

Voor het bepalen van de groene gebieden zijn gegevens gebruikt van de otter- en beverwerkgroep CaLutra. Voor het beoordelen van de gegevens van CaLutra zijn 2 steekproeven uitgevoerd. Een steekproef bestond uit een inventarisatie van beverburchten en -holen door onze beverdeskundige met het doel te bepalen of hij tot dezelfde conclusies komt als de onderzoekers van het CaLutra onderzoek. Indien zij tot dezelfde conclusie kwamen, is er in dit project vanuit gegaan dat de gegevens van CaLutra in alle gebieden systematisch zijn verkregen.

Gezien de uitbreiding van het voorkomen van de bever kunnen bevers zich gevestigd hebben in gebieden waarvan recent niet bekend was dat er bevers voorkomen. Dergelijke gebieden zijn wel in het onderzoek meegenomen.

Van de volgende personen zijn gegevens verkregen:

- Nannike Buvelot
- Robert Pater
- Gerrit Jan van Dijk
- Natalie van Dijk
- Lammert Doornwaard
- Ykelien Damstra

- Mathiska Lont
- Jeannette Boogmans
- Gerrit Kolenbrander

De inventarisaties zijn uitgevoerd door Vilmar Dijkstra, Dick Bekker en Sil Westra in de periode van 11 februari tot en met 13 maart 2015. Deze periode is optimaal voor het uitvoeren van de inventarisatie, doordat er nog geen blad aan de bomen zit en kruiden nog niet zijn uitgelopen. Hierdoor wordt de visuele inspectie van de oevers niet gehinderd.

De rode gebieden zoals aangegeven in bijlage 1 zijn systematisch bekeken. Waar bevervraat voorkomt zijn oevers met houtige vegetatie die volgens opgave van Rijkswaterstaat verwijderd moet worden systematisch afgelopen.

Hierbij is gezocht naar:

- Bevervraat aan bomen en takken
- Beverburchten
- Beverholen Hoogwaterhutten, legers en -holen
- Geurmerken

Territoria zijn vastgesteld op plaatsen met een of meer van de volgende kenmerken: aangetoonde beverburcht, -hol, hoogwaterhut, hoogwaterhol, geurmerk, grootschalige bevervraat aan bomen en takken.

Gebieden die geen onderdeel uitmaken van een territorium, kunnen wel onderdeel uitmaken van foerageergebied van zwervers. Hieronder wordt verstaan de plaatsen waar op enkele locaties sprake is van beperkte vraat en waar andere kenmerken ontbreken.

Bij de inventarisaties is in een enkel gebied gebruik gemaakt van een waadpak, er is geen gebruik gemaakt van een boot, omdat dit niet nodig was.

Resultaten

Op basis van de hiervoor beschreven methodiek bestaan de resultaten uit:

- Resultaat steekproef
- Territoria van bevers
- Bijvangst: otter
- Een kaart van onderzochte gebieden (bijlage 1)
- Kaarten van de territoria bevers in pdf (bijlage 2)
- Kaarten van de territoria bevers in shp (bijlage 3)

Van de eerste 3 bullets wordt hier een beschrijving gegeven, voor de laatste drie bullets wordt verwezen naar de betreffende bijlage.

Resultaat steekproef

Uit de twee gebieden die zijn onderzocht als steekproef is gebleken dat het onderzoek door medewerkers van CaLutra kan worden beschouwd als 'systematisch uitgevoerd'. Dat betekent dat de gegevens die zijn aangeleverd door CaLutra, ook in de andere gebieden, kan worden gebruikt als betrouwbare informatie in het kader van dit onderzoek.

Territoria van bevers

Hier volgt een lijst met gebieden waar een territorium van bevers is vastgesteld of niet kan worden uitgesloten. De nummering is van zuid naar noord langs de IJssel.

1. Westervoort (zuidoever)
2. Giesbeek
3. Havikerwaard (noordoever)
4. Beimerwaard/Dierensche Hank (westoever)
5. Olburgen-Zuid (oostoever)
6. Slot Nijenbeek Gietelo (westoever)
7. Wilpse Klei (westoever)
8. Olst 'Katerstede' (westoever)
9. Roetwaarden (oostoever)
10. Veessen-Zuid (westoever)
11. Buitenwaarden (oostoever)
12. Hoenwaard (oostoever)
13. Engelse werk (oostoever)
14. Wilsum (zuidoever)
15. Kampen Zuid 'Het Onderdijks' (zuidoever)

Bijvangst: otter

Bij het onderzoek naar bever zijn ottersporen aangetroffen. De gevolgen voor het project Stroomlijn worden nog nader bepaald.

Bijlagen

Bijlage 1: Kaarten van resultaten in jpg

Deze worden separaat aangeleverd

Bijlage 2: Kaarten van de resultaten in shp

Deze kaarten worden separaat aangeleverd